

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-09-07
Besvaras senast
2026-09-16 kl. 12.00

Till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:1014 Skattemedel till Sipri

UD betalar fortfarande tiotals miljoner om året till Sipri. Grundanslaget ligger kring 28 miljoner kronor. Med strategiska bidrag och extramedel, bland annat ytterligare 14 miljoner för 2025, hamnar det samlade statliga stödet i spannet 40–50 miljoner. Det är inte en slaskpost. Det är ett av de tydligaste svenska bidragen till ett institut som ska leverera oberoende analys om rustning, spridning och säkerhet. Frågan är om den oberoendetesen håller när institutet i årtal har odlat täta band till just de två regimer som i dag är militära partner: Ryssland och Iran.

Det mest avslöjande ryska fallet är en rysk statsvetare. Han utsågs till Sipris styrelse av Stefan Löfvens regering 2021, på rekommendation från den styrelse Jan Eliasson då ledde. Statsvetaren var inte en slumpmässig akademiker. Han var IMEMO-direktör och rådgivare knuten till det ryska säkerhetsrådet. Expressen visade senare att han medverkat i en påverkansplan som skulle använda västerländska forskare för att sprida Natokritiska budskap under täckmanteln att rädda Östersjön. Först efter invasionen pausades och avslutades uppdraget. Cv:t hade dessförinnan putsats. Ansvar för utnämningen ligger hos den socialdemokratiska regeringen som skrev under. Till detta kommer Tarja Cronbergs deltagande i en Kaliningradkonferens där ryska staten stod för resa och uppehälle. Sipris ledning försvarade det med att kommunikationen måste upprätthållas även i svåra tider. Dialog är inte detsamma som att låna ett svenskt instituts trovärdighet till Kremls narrativ. När idrott och kultur stängde dörren för att inte legitimera regimen fortsatte Sipri länge att behandla ryska kanaler som normal forskningsmiljö. År 2022 blev Löfven själv styrelseordförande. Först utnämningen, sedan ordförandeposten: ett partipolitiskt arv, inte en slump.

Iranlinjen är äldre och mer institutionell. Sipri har under lång tid samarbetat med IPIS, det iranska utrikesministeriets egen tankesmedja: seminarier i Teheran och Stockholm, iranska panelister i institutet, och så sent som i mars 2022 ett gemensamt digitalt möte, där bland andra Eliasson deltog tillsammans med IPIS-ledningen. År 2019 tog Sipri emot Javad Zarif för ett offentligt seminarium i Stockholm, med Eliasson som värd, medan den svensk-iranske läkaren Ahmadreza Djalali satt fängslad under dödsdom. Besöket blev diplomati. Det blev inte ett tillfälle att kräva svar om en svensk medborgare i dödszell. IPIS är inte en fristående forskningsmiljö. Det är en del av regimens utrikesapparat, densamma som i andra sammanhang kopplats till nätverk av

västerländska analytiker odlade för att bära fram Teherans linje.

Det är här socialdemokratisk utrikeskultur slår igenom. Brobyggandet, Palmearvet, Eliassons diplomati, Löfvenregeringens Iranresa 2017 och den långa oviljan att tala klarspråk om ayatollornas karaktär skapade en vana där dialog vägde tyngre än avrättningar, gisslandiplomati och sanktionskringgående. När samma vana flyttar in i ett statsfinansierat institut blir den institution. I dag är det inte två separata besvärliga samtalspartner. Iran har försett Ryssland med attackdrönare mot ukrainska städer. Ryssland har fördjupat teknik- och underrättelsesamarbetet. Säpo bedömer att båda staterna bedriver säkerhetshotande verksamhet i Sverige. Då är det inte neutralt att ett svenskt institut, betalat av skattebetalare, i decennier har gett just de kanaler regimerna vill ha: prestige, legitimitet och tillträde till policynätverk.

Socialdemokraterna kan i opposition kräva att andra rensar sina led. De tillsatte statsvetaren. De satte Löfven i ordförandestolen. De bar den diplomatiska kultur som gjorde Zarif och IPIS självklara. Sipri kan fortsätta räkna kanoner. Det är nyttigt. Men ett institut som ska vara oberoende kan inte samtidigt vara en salong där svenska högdjur och fientliga staters officiella tankesmedjor möts som om ingenting har hänt. Den som betalar 28 miljoner plus extramedel har rätt att kräva att styrelse, samarbeten och gästlistor provas mot verkligheten, inte mot gårdagens dialogromantik.

Regeringen har gjort mycket gott i fråga om reformering av hanteringen av våra gemensamma skattemedel, men det finns fortsatt arbete kvar att göra.

Mot bakgrund av ovanstående önskas bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa svara på följande fråga:

Hur ser ministern på det som angetts ovan, och avser ministern vidta några åtgärder för att få till en förändring?

.....

Markus Wiechel (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

David Dager